

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Den frivilliga revisionen?

En studie av den slojade revisionspliktens betydelse för de medelstora aktiebolagen

Företagsekonomiska Institutionen

Kandidatuppsats, Externredovisning, VT08

Författare: Gustaf Lillvall

Petter Lindén

Pierre Mikulic

Handledare: Märta Hammarström

Sammanfattning

Kandidatuppsats i FEK C, Redovisning, Handelhögskolan vid Göteborgs Universitet, VT08

Författare: Petter Lindén, Gustaf Lillvall, Pierre Mikulic

Handledare: Märta Hammarström

Titel: Den frivilliga revisionen? -- *En studie av den slopade revisionsplikten betydelse för de medelstora aktiebolagen*

Bakgrund:

Revisionsplikten som idag innefattar alla aktiebolag i Sverige infördes 1983. För att framförallt underlätta för småföretagandet så har regeringen arbetat fram ett avskaffande av revisionsplikten. Inom EU har avskaffandet redan genomförts för mindre bolag och utifrån konkurrensskäl ska därför svenska bolag inte drabbas av mer administrativa kostnader än liknande bolag i andra länder. Regeringen har valt att föreslå den högsta gränsen som EU tillåter då det gäller vilka företag som har möjlighet att välja bort revisionen. Detta innebär att runt 96 % av Sveriges aktiebolag kan välja bort revisionen.

Problemformulering:

Den nya vändning som förslaget presenterar ställer frågan om revisionspliktens varande i ett nytt ljus. Det handlar inte längre om att en relativ liten andel svenska, så kallade, mikrobolag ska undantas revisionsplikten utan utredningen gör gällande att den önskvärda omfattningen ska hamna nära de nivåer som fastställs på EU nivå. Att detta förslag kommer att medföra stora konsekvenser borde det inte råda något tvivel om men det kan vara svårt att föreställa sig vad detta innebär i praktiken.

Syfte:

Utgångspunkten för den här uppsatsen är att undersöka hur det aktuella förslaget kommer att påverka de medelstora företagens inställning till fortsatt revision.

Metod:

Vi har använt oss utav en kvalitativ metod, och studien genomfördes genom 5 stycken intervjuer. Respondenterna var personer som sköter redovisningsfrågor på företag som omfattas av revisionspliktens slopande.

Resultat:

Resultatet visar på att de undersökta företagen anser att revisionen är en viktig process för kvalitetssäkring av redovisning och även fortsättningsvis kommer att använda sig av någon form av extern kontroll. Vidare har det framkommit att kraven från de yttre intressenterna är ytterst viktiga för företagen i beslutet om frivillig revision.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Problemdiskussion	6
1.3 Syfte	7
1.4 Frågeställning:.....	7
1.5 Avgränsning:	7
1.6 Disposition	7
2. Metod	8
2.1 Val av ämne.....	8
2.2 Val av metod	8
2.3 Datainsamling:	9
2.3.1 Litteratur.....	9
2.3.2 Val av intervjumetod.....	9
2.3.3 Population och urval:	10
3. Teoretiskt ramverk	10
3.1 Vad är revision?	10
3.2 Revision av bokföring, räkenskaper och koncernredovisning	11
3.3 Opartiskhet och självständighet	11
3.4 Analysmodellen.....	12
3.5 Globalisering	12
3.5.1 EU-direktiv.....	13
3.5.2 Internationella villkor	13
3.5.3 Danmark	14
3.5.4 England.....	14
3.6 Revisionsplikten i Sverige.....	15
3.6.1 Nyttan med revisionsplikten.....	16
3.6.2 Kostnaden med revisionsplikten	16
3.7 Principal agent-teori	17
3.8 Intressentmodellen	17
3.8.1 Intressenternas nytta av revision	19
4. Empiri.....	20
4.1 A-Filter AB	20
4.1.1 Företagspresentation.....	20
4.1.2 Presentation av intervju	20
4.2 Tele Radio Lysekil AB.....	21
4.2.1 Företagspresentation.....	21
4.2.2 Presentation av Intervju.....	21
4.3 Ivar Kjellberg Byggnads AB.....	22
4.3.1 Företagspresentation.....	22
4.3.2 Presentation av intervju	22
4.4 Gatu och Väg Väst AB.....	23
4.4.1 Företagspresentation.....	23
4.4.2 Intervju	23
4.5 Hedlund papper AB.....	24
4.5.1 Företagspresentation.....	24
4.5.2 Presentation av Intervju.....	25

5. Analys.....	26
5.1 Respondenternas syn på avskaffandet av revisionsplikten	26
5.2 Alternativ till revisionsplikt	28
5.2.1 Certifikat.....	28
5.2.2 Rådgivning	28
5.2.3 Anpassad revision	29
6. Slutsatser	30
6.1 Slutdiskussion.....	30
6.1.1 Motiven till frivillig revision.....	30
6.1.2 Alternativen till den reviderade årsredovisningen	31
6.2 Slutsatser	32
6.2.1 Motiven för frivillig revision.....	32
6.2.2 Alternativ.....	33
6.3 Förslag till fortsatta studier	33
Litteraturförteckning	34
Bilaga 1. Intervjumall.....	35

1. Inledning

Här presenteras ämnet som uppsatsen behandlar. Läsaren får här först en bakgrund till ämnet, följt av problemformulering, syfte och frågeställning.

1.1 Bakgrund

Redan 1895 så uppställdes krav på revision i Aktiebolagslagen (ABL). Revisionen var dock på denna tid något helt annat än vad den är idag, och det fanns inte en etablerad yrkeskår av revisorer. Revisionsplikten som idag omfattar alla aktiebolag i Sverige infördes 1983.¹ Denna revisionsplikt innebär att en godkänd eller auktoriserad revisor ska granska bolagets årsredovisning, bokföring samt styrelsen och den verkställande direktörens förvaltning.²

För att framförallt underlätta för småföretagandet har regeringen arbetat fram ett avskaffande av revisionsplikten.³ Ett annat skäl till slopandet av revisionsplikten är att andra medlemsländer inom EU redan gjort undantag för mindre bolag. Utav konkurrensskäl ska därför svenska bolag inte drabbas av mer administrativa kostnader än liknande bolag i andra länder.⁴

EU inledde sina påtryckningar i mars 2007 då Europeiska rådet betonade att det är nödvändigt med gemensamma insatser från EU och medlemsländerna för att ge de europeiska företagen mindre administrativa bördor och samtidigt öka deras konkurrenskraft och stimulera Europas ekonomi. Föreskrifter om detta hittar man bland annat i det fjärde bolagsrättsliga direktivet. Här framkommer det att inte bara börsnoterade företag utan även onoterade företag ska upprätta årsredovisning som ska granskas av kvalificerade revisorer. Direktivet säger dock även att undantag får göras för små och medelstora onoterade företag. Detta gäller möjligheten att undantas från revisionsplikten och att tillämpa förenklade redovisningsregler. Dessa undantag gäller alltså onoterade företag som överskrider högst ett av EU:s tre gränsvärden. Från den 5 september 2008 kommer gränsvärdena vara 4 400 000 euro i balansomslutning, 8 800 000 euro i nettoomsättning och 50 stycken anställda.⁵ Dessa gränsvärden kan ses som maximivärden och varje medlemsland har möjligheten att sätta vilka värden de vill så länge de inte överskrider dessa gränser.

Regeringens arbete med slopandet av revisionsplikt har resulterat i utredningen "Avskaffande av revisionsplikten för små företag" (SOU 2008:32). Utredningen som har letts utav Bo Svensson föreslår att följande ändringar ska gå i kraft den 1 Juli 2010.

- Endast stora företag ska ha revisionsplikt, nämligen alla företag som uppfyller mer än ett av följande villkor. Omsättning över 83 miljoner, en balansomslutning på mer än 41.5 miljoner eller över 50 anställda.
- Förvaltningsrevisionen avskaffas.
- Revisorers skyldighet att anmäla huruvida revisionsklienten fullgjort sin skyldighet att betala skatt och om det förekommit brott avskaffas.

¹ Thorell & Norberg, *Revisionsplikten i små aktiebolag* (2005) s. 15

² Balans 11/2006, *Företagen vill behålla revisionsplikten*

³ Balans 10/2007, *Ett samtal: Revisionsplikten måste bort*

⁴ Balans 11/2007, *Inte gratis att avskaffa revisionsplikten*

⁵ Statens offentliga Utredning 2008:32 (SOU2008:32) s. 14-15

- Mandattiden kortas från fyra år till ett år.
- Revisorn ska kunna väljas av bolagsstämman utan stöd i bolagsordningen och att de gamla bolagsordningsbestämmelserna om revision ska upphöra att gälla utan att bolagsstämman behöver fatta beslut om detta.

Regeringen har valt att föreslå den högsta gränsen som EU tillåter då det gäller vilka företag som har möjlighet att välja bort revisionen. Detta innebär att runt 96 % av Sveriges aktiebolag kan välja bort revisionen.⁶

Inom EU idag är det bara Sverige och Malta som inte har avskaffat revisionsplikten. Alla andra medlemsländer har gjort detta, men på olika nivåer. Danmark avskaffade sin revisionsplikt 2006 för företag som högst överskrider ett av följande villkor: balansomslutning över 200 000 euro; nettoomsättning över 400 000 euro; antal anställda över 12 personer. I Finland avskaffade man revisionsplikten den 1:e juli 2007, och här har man satt gränserna lägre än i Danmark. Onoterade företag har här möjligheten att välja bort revisionen om man uppfyller högst ett av följande villkor: balansomslutning över 100 000 euro; nettoomsättning över 200 000 euro; antal anställda över 3 personer.⁷ Gemensamt för Danmark och Finland är dock att deras gränssättning initialt innebar att cirka 40% av bolagen fick möjlighet att välja bort revisionen.⁸ Regeringens förslag är alltså att Sverige ska sätta gränsvärdet så högt som EU tillåter, vilket innebär att cirka 96 % av bolagen får slopad revisionsplikt. Andra länder som satt sina gränser så högt som EU tillåter är bland annat Storbritannien, Tyskland och Holland.

1.2 Problemdiskussion

Den nya vändning som SOU 2008:32 presenterar ställer frågan om revisionspliktens varande i ett nytt ljus. Det handlar inte längre om att en relativ liten andel svenska, så kallade, mikrobolag ska undantas revisionsplikten utan utredningen gör gällande att den önskvärda omfattningen ska hamna nära de nivåer som fastställs på EU nivå. Givet detta blir utredningens förslag att nära 96 % av de svenska onoterade aktiebolagen ska komma att slippa den lagstadgade revisionen. Att detta förslag kommer att medföra stora konsekvenser borde det inte råda något tvivel om men det kan vara svårt att föreställa sig vad detta innebär i praktiken.

Det övergripande syftet med att slopa revisionsplikten i den aktuella utsträckningen är att underlätta situationen för de svenska aktiebolagen. Den kostnadsbesparing som uppskattas bli totalt ca 5,8 miljarder kr i uteblivna revisionskostnader för de berörda bolagen anses jämna ut skillnader i förutsättningarna inom EU-regionen och göra de svenska bolagen mera konkurrenskraftiga.⁹ Om effekten verkligen kommer att bli sådan tåls att debatteras. Å ena sidan kommer de berörda företagen visserligen erbjudas möjligheten att minska sina kostnader men frågan är om de då gör det på bekostnad av sin trovärdighet. Detta problem härrör från att revisionspliktens ursprungliga ändamål varit att säkerställa kvalitén i företagens informationsflöden till de yttre intressenterna. Den lagstadgade revisionen har fungerat som den yttersta åtgärden för att säkerställa trovärdigheten i företagens finansiella information.¹⁰

⁶ Balans 4/2008

⁷ ECON Rapport 2007-092, *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*

⁸ Balans 4/2008 Dan Brännström.

⁹ SOU 2008:32 s. 17

¹⁰ FAR, *Revision - En praktisk beskrivning* kap. 2

Man kan fråga sig om inte intressenter, såsom kreditgivare, investerare och kunder även i fortsättningen vill kunna säkerställa riktigheten i företagens räkenskaper för att förvissa sig om sina ställningstaganden. Hur detta ska genomföras går det bara att spekulera om i detta skede men ett rimligt antagande bör vara att antingen nya metoder för kvalitetssäkring kommer utvecklas eller att exempelvis banker kommer kräva högre utlåningsräntor för att hantera den ökade osäkerheten. Det är således ytterst ovisst om att de faktiska kostnadsreduceringarna för företagen kommer att ligga i linje med delbetänkandets nivåer eller om det bara sker en omfördelning av kostnaderna.

Även gällande de samhällsekonomiska resultaten kan sloandet av revisionsplikten komma att medföra relativt allvarliga konsekvenser. Visserligen öppnar ökningen av företagens konkurrenskraftighet upp för bättre resultat i de berörda företagen vilket medför en högre skatteintäkt men både skatteverket och ekobrottsmyndigheten har flaggat för ökade problem. Problemen bygger främst på att dessa två myndigheter ser en ökning av både omedvetna som medvetna regelöverträdelser samt att utredningsbördan för dessa myndigheter kommer öka.¹¹

Från revisionsbyråernas synvinkel råder det delade meningar om förslagets följder. Den markanta nivåökningen tycks inte ha varit väntad och debatten har tagit ny fart. Det finns indikationer på en stor oro för revisionsbolagens monopolställning och ett hårdare konkurrens klimat. Samtidigt förenklas revisorernas ansvarsområde då anmälningsplikten elimineras och förslagets efterfrågestyrda revision öppnar upp för mera rådgivande arbetstillfällen för revisorerna.¹²

1.3 Syfte

Utgångspunkten för den här uppsatsen är att undersöka vad det aktuella förslaget kommer att innebära för de medelstora företagens inställning till fortsatt revision.

1.4 Frågeställning:

Hur kommer ett slopande av revisionsplikten påverka de medelstora aktiebolagen?

- Vilka motiv finns för företaget att behålla revision?
- Vilka alternativ till revision kan vara aktuella för bolagen?

1.5 Avgränsning:

Avgränsningarna är satta med hänsyn på bolagens storlek. Eftersom utredningen föreslår att nivåerna sätts i linje med EU direktivets övre tak har vi valt att inrikta oss på de aktiebolag som hamnar nära denna gräns. De undersökta aktiebolagen hamnar inom intervallen 70 – 83 miljoner i omsättning och med 40 – 50 anställda. Vidare har avgränsningen även satts till att endast aktiva, onoterade aktiebolag i Västra Götalands län är aktuella för att underlätta det praktiska genomförandet.

1.6 Disposition

Här beskriver vi hur kapitelindelningen ser ut och på vilket sätt vi valt att lägga upp uppsatsen.

¹¹ Balans 4/2008

¹² SOU 2008:32, s. 25

Kapitel 1, Inledning: Här presenteras ämnet som uppsatsen behandlar. Läsaren får här först en bakgrund till ämnet, följt av problemformulering, syfte och frågeställning.

Kapitel 2, Metod: I detta kapitel så förklaras och motiveras de metodiska val som ligger till grund för den här uppsatsen.

Kapitel 3, Teoretiskt ramverk: För att öka förståelsen för vad ett avskaffande av revisionsplikten innebär presenteras dagens gällande reglerna och normer för revisionsprocessen. Därtill berör detta kapitel även hur avskaffandet av revisionsplikt påverkat andra länder inom EU samt kortfattat några teorier för att öka förståelsen för företagens relationer.

Kapitel 4, Empiri: I detta kapitel så redovisas resultaten av de genomförda intervjuerna uppdelat på respektive respondents svar.

Kapitel 5, Analys: Här analyseras de svar vi har fått fram i empirin. Svaren kopplas även samman med uppsatsens teoretiska ramverk.

Kapitel 6, Slutsatser: Kapitlet innehåller de slutsatser vi kunnat utläsa av undersökningens resultat samt en sammanhängande diskussion om företagets motiv och alternativ till revision.

2. Metod

I detta kapitel så förklaras och motiveras de metodiska val som ligger till grund för den här uppsatsen.

2.1 Val av ämne

SlopanDET av revisionsplikten är ett högst aktuellt ämne som vi anser vara mycket intressant trots att det redan skrivits mycket om revisionspliktens varande. Detta beroende på att det nya förslagetS omfång direkt tvingar fram ett bredare perspektiv med större fokus på de medelstora aktiebolagen framför de små mikrobolagen som tidigare varit den primära fokusen i rapporter och uppsatser. Visserligen är det värt att poängtera att de nivåer som framställs i förslaget inte på något sätt är fastslagna utan kan komma att ändras men vi anser att den markanta höjningen av dessa ändå gör ämnet högst intressant då det leder till stora omställningar för såväl yttre intressenterna såsom för de berörda företagen.

Steg två i valet av ämne bestod i att avgränsa det ganska omfattande ämnet för att öka precisionen och göra undersökningen praktiskt genomförbar. Det största valet här stod mellan att fokusera på de yttre intressenterna inställning till förslaget eller om uppsatsen skulle ske genom företagets perspektiv. Att det slutligen blev det sistnämnda alternativet beror främst på att det redan skrivits mycket om konsekvenserna för de yttre intressenternas medan företagsperspektivet inte behandlats då det tidigare inte varit aktuellt.

2.2 Val av metod

I valet mellan en kvantitativ eller kvalitativ undersökningsansats för den här uppsatsen valde vi i ett tidigt skede att inrikta oss på den kvalitativa metoden. Detta beroende på en rad olika faktorer men främst för att förslagetS aktuella gränsdragningar är så pass nya att det var ovisst

hur pass insatta de berörda företagen är vilket kan försvåra en mera kvantitativ enkätundersökning. Detta i kombination med de tids- och kostnadsbegränsningarna vi arbetat under gjorde att det naturliga valet blev en inriktning på ett fåtal respondenter där vår utgångspunkt varit att öka förståelsen för deras situation och inte förklara kausala förhållandet i deras handlande.

Vi är medvetna om att den kvalitativa metoden har begränsningar i förmågan att dra generella slutsatser som är applicerbara i liknande företag men då detta inte är syftet med uppsatsen är denna metod väl anpassad för denna uppsats.

2.3 Datainsamling:

De data som ligger som grund för den här uppsatsen har inhämtats antingen genom studier av litteratur samt genom kvalitativa intervjuer med redovisningsansvariga i fem olika företag.

2.3.1 Litteratur

Inledningsvis botaniserade vi i de redan befintliga uppsatser och utredningarna som berörde ämnet ur varierande perspektiv för att skaffa oss en övergripande syn om de problemområden som kan uppstå vid ett slopande av revisionsplikten. Då en rad uppsatser skrivits inom detta ämne användes dessa framförallt som vägledning till var vi kunde hitta ytterligare litteratur inom området.

Det teoretiska ramverket för den här uppsatsen bygger främst på uppgifter hämtade från FAR¹³, SOU 2008:32 ”Avskaffande av revisionsplikten för små företag”¹⁴ samt Thorells & Norbergs undersökning ”Revisionsplikten i små aktieföretag”¹⁵. Dessa källor har kompletterats med en rad artiklar från tidningen ”balans” från de senaste två åren samt med ett par publicerade böcker om revision, revisionsplikt och företagsekonomiska teorier.

2.3.2 Val av intervjumetod

Det finns generellt tre olika förhållningsmodeller för datainsamling i intervjuform: strukturerade, semistrukturerade och ostrukturerade intervjuer. Den förstnämnda modellen bygger oftast på strikt hållna frågor med standardiserade svarsalternativ vilket kräver en relativt klar bild av bredden på svarsalternativen redan vid förberedelserna inför intervjun. Den primära fördelen med den strukturerade modellen är att den, i högre grad än den ostrukturerade, snabbt och effektivt genererar mätbar data vilket främst gör den användbar vid undersökningar av kvantitativ karaktär.¹⁶

De två övriga modellerna; den semistrukturerade och den ostrukturerade, är anpassade för att ge en djupare förståelse för det aktuella problemområdet genom att svaren i högre grad situations- och individanpassas. I praktiken bygger ostrukturerade intervjuer på samtal kring några väl definierade objekt som utgör ramarna för undersökningen där respondenten är fri att ge sin syn på saken utan att vara hänvisad till förutbestämda svarsalternativ. Undersökarens roll under dessa premisser är främst att hålla intervjun inom ramarna och tolka respondentens svar.¹⁷

¹³ www.farkomplett.se

¹⁴ SOU2008:32

¹⁵ Thorell & Norberg (2005)

¹⁶ Timm, Paul. *Business Research : An Informal Guide*, s. 76 ff

¹⁷ Verma, Gajendra V, *Researching Education : Perspectives and Techniques (1998)* s. 123 ff

Även om den ostrukturerade modellen medför en stor datamängd som eventuellt kan tillföra nya insikter om problemområdet finns givetvis också nackdelar med denna metod. Framförallt så ställer modellen stora krav på intervjuarens förmåga att kvarhålla sin objektivitet vid tolkandet och förståelsen av respondentens resonemang, den överhängande risken är att resultaten kan bli färgade av intervjuarens förförståelse, arbetshypoteser och förhållande till problemet. Samtidigt är det viktigt att poängtera att den ostrukturerade modellen i högre grad än de övriga två kräver en subjektiv tolkning av resultaten och att det inte är troligt att exakt samma resultat upprepas vid andra intervjutillfällen då samtalsmönstren bygger på kontakten mellan intervjuarna och respondenten.¹⁸

Den semistrukturera varianten är en kombination av de bägge ovanstående och använder sig av både fasta och fria svarsalternativ i varierande grad.

I den här uppsatsen valde vi att använda oss av den ostrukturerade modellen främst för att få en djupare, kvalitativ förståelse för företagets syn på slopandet av revisionsplikt. Dessutom är både enkätundersökningar och strukturerade intervjuer mera tidskrävande då de förutsätter ett större antal respondenter för att producera statistiskt säkerställd och användbar data vilket vi ansåg inte rymdes inom den knappa tidsramen för den här uppsatsen.

2.3.3 Population och urval:

Urvalet av uppsatsens undersökningsobjekt baserades på databasen affärdatas företagsregister som, givet de restriktioner som avgränsningarna medförde, resulterade i dryga hundratalet intressanta objekt lokaliserade i Västra Götaland. På grund av den snäva tidsramen för undersökningen valde vi att begränsa oss till 5 respondenter och utgångspunkten var att dessa slumpmässigt skulle väljas ut från företagslistan. Dock blev det tydligt att det fanns brister i kunskap om ämnet och därmed en motvilja mot att ställa upp på intervjuer vilket ledde till att vi förkastade det slumpmässiga förhållningssättet. Vi beslutade oss därför för att använda oss av bekvämlighetsurval där vi gick igenom hela listan och valde ut de företag som både var intresserade att ställa upp på intervjuer samt vars senaste årsredovisning placerade dem inom ramarna för vår valda avgränsning.¹⁹

3. Teoretiskt ramverk

För att öka förståelsen för vad ett avskaffande av revisionsplikten innebär presenteras dagens gällande reglerna och normer för revisionsprocessen. Därtill berör detta kapitel även hur avskaffandet av revisionsplikt påverkat andra länder inom EU samt kortfattat några teorier för att öka förståelsen för företagets relationer.

3.1 Vad är revision?

Revision innebär att man med en professionell skeptisk inställning planerar, granskar, bedömer och uttalar sig om årsredovisning, bokföring och förvaltning. Det finns flera olika sorters revision. Förutom intern- och extern revision så finns det även statlig-, kommunal- och miljörevision.

I de företagsformer där ägarna har ett begränsat ansvar så finns vissa krav på hur företagets resultat och ställning ska redovisas utåt. Företagets intressenter måste kunna lita på att

¹⁸ Ibid s. 124

¹⁹ <http://infovoice.se/fou/bok/10000061.htm> läst: 2008-05-20

informationen om företagets ekonomiska situation stämmer överens med verkligheten. Styrelsen och VD:n har ansvaret för denna information och det är revisorns roll att kvalitetssäkra informationen.²⁰

Revision är väldigt nyttigt och har en stor betydelse för ett företags intressenter. Exempel på intressenter är ägare, kreditgivare, leverantörer, kunder, anställda och stat och kommun. Om det inte fanns revisorer så skulle varje intressent vara tvungen att göra sin egen kontroll för att kunna försäkra sig om företagets ekonomiska situation.²¹

Målet med revisionen är att revisorn ska lämna en revisionsberättelse. I revisionsberättelsen så kan man läsa om revisorns uttalande angående företagets bokföring samt om styrelsens och VD:ns förvaltning. Revisionsberättelsen är tillsammans med företagets årsredovisning beslutsunderlag för intressenter.²²

3.2 Revision av bokföring, räkenskaper och koncernredovisning

Bokföringen ska fungera som ett underlag för beslut för ledningen. Den ska även fungera som en utgångspunkt för genomförandet av bokslut och årsredovisning. Revisorn har enligt ABL ett direkt åliggande att granska bokföringen. Det finns två metoder för granskning av bokföring, substansgranskning och granskning av kontroller. Substansgranskning innebär att revisorn går igenom årets transaktioner, kontrollerar utbetalningar mot fakturor, löner mot anställningsavtal, inbetalda källskatter mot Skatteverkets kontobesked och så vidare.

Substansgranskning är ofta nödvändigt att använda sig av i mindre företag. I större företag däremot så finns det ofta en intern kontroll som är så tillfredsställande att revisorn kan fokusera sin granskning på att kontrollerna fungerar. Det förekommer även att revisorn använder sig av substansgranskning även i större företag. En situation då detta är aktuellt är om det exempelvis visar sig att den interna kontrollen i någon rutin är bristfällig.²³

3.3 Opartiskhet och självständighet

Revisorn skall vara oberoende. Kravet på oberoende revisorer är nödvändigt för att revisionen ska vara trovärdig. Hot mot oberoendet kan uppstå om revisorn till exempel sköter bolagets bokföring eller säljer konsulttjänster till företaget.²⁴

Revisorns arbete styrs av flera lagar och andra bestämmelser. Det finns även vissa krav som revisorn måste leva upp till för att omvärlden ska kunna ha förtroende för revisorn. Exempel på dessa krav är att revisorn ska vara opartisk, självständig och uppfylla sin tystnadsplikt. Dessa krav regleras i ABL, revisorslagen, revisorförordningen och i särskilda föreskrifter från Revisorsnämnden.²⁵

Intresset för revisionens kvalitet har vuxit allteftersom att näringslivet blir mer och mer komplext, och behovet av tillförlitlig information om företagets ekonomiska situation har ökat hos intressenter. Opartiskhet och självständighet handlar om att man ska kunna förlita sig på en revisionsberättelse och kunna vara säker på att revisorn inte har låtit sig påverkas av andra intressen än att göra en bra revision. Det finns på grund av detta vissa jävsregler i ABL.

²⁰ *Revision- En praktisk beskrivning* s. 19

²¹ *Ibid* s. 20

²² *Ibid* s. 26

²³ *Ibid* s. 85-86

²⁴ Thorell & Norberg (2005) s. 18

²⁵ *Revision- En praktisk beskrivning* s. 107

Revisorn får bland annat inte äga aktier i det aktuella företaget eller delta i ledningen. Det finns även jävsregler om släktskapsförhållanden i ABL.²⁶

3.4 Analysmodellen

Revisorslagens regler bygger på den så kallade analysmodellen. Denna har sin grund i EG-kommissionens rekommendation om revisorers oberoende i EU. Enligt analysmodellen ska en revisor avstå från uppdraget om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet.

I lagen anges ett antal omständigheter då grundregeln är att revisorn ska avsäga sig uppdraget. Nedan följer en kort sammanfattning av de viktigaste:

- Egenintressehotet: I detta fall så har revisorn ett ekonomiskt eller annat intresse i företaget.
- Självgranskningshotet: Detta är aktuellt om revisorn gett råd till klienten, och sedan måste ta ställning och granska sitt eget arbete.
- Partsställningshotet: Här handlar det om att revisorn har representerat sin klient i t.ex. en förhandling och på så sätt framstår som kopplad till klienten.
- Vänskaps/förtroendehotet: Detta hot uppstår om revisorn har en personlig förbindelse med någon som ska granskas.
- Skrämselhotet: Uppstår om revisorn riskerar att påverkas av någon person som ska granskas, eller utsätts för yttre påtryckningar.²⁷

Revisorn har tystnadsplikt och det som framkommer i klientarbetet får inte föras vidare. Det enda som utomstående ska få reda på är det som skrivs i revisionsberättelsen. Det finns dock undantag från tystnadsplikten, och i vissa fall har revisorn t.o.m. upplysningsplikt. Ett exempel på detta är att revisorn har skyldighet att lämna upplysningar till myndigheter vid brottsmål, och även i vissa fall anmäla misstankar om brott till åklagare.²⁸

Revisorn är alltså idag skyldig att granska huruvida klienten fullgjort sin skyldighet att betala skatt och anmäla om det förekommit brott i klientens verksamhet. Regeringens föreslår dock i sitt delbetänkande att dessa bestämmelser ska upphävas.²⁹

3.5 Globalisering

Inom EU görs det många förändringar som påverkar redovisningen i Sverige. Förändringarna utförs framförallt eftersom många företag expanderar sin verksamhet till den internationella marknaden. Olikheter gällande kultur och ländernas geografiska placering samt skillnader mellan redovisningssystem gör att redovisningen inom EU blir mer komplicerad och även kostsammare än på nationell nivå. På grund av detta har önskemål lagts fram om att redovisningen ska vara likadan oavsett land. För att komma till bukt med problemet har ett flertal nya internationella standarder arbetats fram inom EU för att redovisningen ska kunna koordineras länder sinsemellan.

Hittills gäller i Sverige samma revisionsstandarder oberoende av om revisionen avser publika företag eller ”Small and medium-sized enterprises” (SME) . De standarder som är skrivna idag bygger på internationella standarder som framförallt är lämpade för större företag. När

²⁶ Revision- En praktisk beskrivning s. 112-113

²⁷ Revision- En praktisk beskrivning s. 114

²⁸ Revision- En praktisk beskrivning s. 119

²⁹ SOU:2008:32 s. 13

dessa standarder tillämpas vid revision på SME blir dessa revisioner mycket omfattande och kostsamma och kan anses som överflödiga. Då enbart Sverige och Malta har kvar kravet på en lagstadgad revisionsplikt medförs det fler administrativa bördor för SME inom dessa bägge länder då EU-regleringen på revisionsområdet är inriktat på de stora bolagen. Detta gör att SME blir utsatta eftersom de måste revideras till samma regelverk.³⁰

3.5.1 EU-direktiv

Inom EU sker i rådande stund ett arbete med förenklingar av regler. EU och dess medlemsstater jobbar med att minska de administrativa bördorna för att ge de europeiska företagen möjlighet att bli mera konkurrenskraftiga och stimulera Europas ekonomi. Som förslag har givits att en reducering på 25 procent av de administrativa bördorna ska göras fram till 2012. Den svenska regeringen har klargjort att de vill att denna minskning redan ska ske till 2010.

Inom EU finns föreskrifter i bland annat det fjärde bolagsrättsliga direktivet, som gör gällande att börsnoterade och onoterade företag skall upprätta årsredovisning. Direktivet ger dock undantag för små och medelstora företag. Dessa ges möjlighet att tillämpa förenklade redovisningsregler eller att helt slopas av revisionsplikten. Avskaffande av revisionsplikten får göras av onoterade företag som överstiger högst ett av tre gränsvärden avseende balansomslutning, nettoomsättning respektive antal anställda. Dessa gränsvärden kommer den 5 september 2008 att vara 4400 000 euro för balansomslutningen, 8800 000 euro för omsättningen och 50 för antalet anställda.

EU:s utveckling går mot en större separering av företagen. EU kommer att ställa högre krav på redovisningen hos de stora företagen och de företag som befinner sig i finans och försäkringsmarknaderna, och denna redovisning skall revideras av kvalificerade revisorer enligt krav som ska vara motsvarande höga. Små och medelstora företag kommer få en större valmöjlighet att utarbeta sin redovisning och revision inom lagens ramar. Skälet till detta är att de mindre företagen ska få lägre kostnader när de själva kan avgöra hur stort behov de är av redovisnings- och revisionstjänsterna.³¹

3.5.2 Internationella villkor

Bland EU/EES-länderna är det i dag bara Norge, Malta och Sverige som har kvar revisionsplikten för små och medelstora företag. I de länder där undantag har gjorts för revisionsplikten använder sig företagen av konsulter som har särskild utbildning för skatterådgivning. Företagen anlitar skatterådgivare i samband med när rapportering sker för skatter och får på så sätt ett certifikat gentemot skattemyndigheten. På så sätt säkerställs informationen som företagen lämnar och blir ett substitut till revision. Denna typ av alternativ till revision garanterar att företagen inte har gjort sig skyldig till brott mot skattelagstiftningen eller någon form utav ekonomisk brottslighet. Således har det i dessa länder där plikten har avskaffats skett en allokering från att göra fullständiga revisioner utav bokslutet till att mer fokus läggs på skatteredovisningen.³²

För att lättare ha förståelse för hur Sveriges utveckling kommer vara efter att revisionsplikten avskaffas ska vi beskriva hur Danmark och England har påverkats av lagändringen. Detta

³⁰ Balans 3/2007, *Bra att plikten avskaffas*

³¹ SOU 2008:32, s. 14-15

³² ECON Rapport 2007-092, *Den samhällsekonomiska nyttan av revision* s. 8-9

anser vi vara bra för att få förståelse och bättre inblick om hur lagändringen i Sverige inverkar på företagen.

3.5.3 Danmark

Det danska folketinget antog den 21 mars 2006 lag L 50, som föreskriver att små företag inte längre är skyldiga att ha revision.³³ Gränsvärdena som sattes var 1,5 miljoner för balansomslutningen, 3 miljoner för nettoomsättningen och 12 anställda där ett av dessa fick överskridas. Holdingbolag och näringsdrivande fonder är revisionspliktiga trots om de klarar de uppsatta gränsvärdena. Danmark blev därmed det tredje sista landet inom EU att avskaffa revisionen.

Uppskattningsvis omfattas den nya lagen av 75 000 företag och motivet till lagen var att minska de administrativa bördorna för småföretagen och på så sätt öka konkurrenskraften för företagen i Danmark gentemot företagen inom EU. Besparingarna räknades bli 677 miljoner danska kronor för företagen enligt en rapport som Erhvers- og selskabsstyrelsen presenterade i mars 2005. Rapporten grundar sig på att alla 75 000 företagen väljer bort revision. Denna rapport har kritiserats hårt från andra parter då regeringen anser att besparingar på 290 miljoner danska kronor är mer trolig bedömning. Denna summa baserar sig på att endast 45 000 av företagen är självständiga och har därför på ett verkligt sätt möjlighet att välja bort revisionsplikten.

Trots den nya lagen där företagen ges möjlighet att avskaffa revision har ännu ingen påtaglig effekt visat sig. Enligt en undersökning som gjordes i december 2006 där 120 tillfrågade företag som berörs av L50, visade att endast 2 procent hade valt bort revision och att 7 procent överväger möjligheten. Anledningarna till att få av företagen väljer bort revision beror på att företagen inte har införskaffat sig tillräckligt med information om lagen och på så sätt har en osäkerhet infunnits sig om vad lagen handlar om. Vidare ser inte alla de berörda företagen en kostnadsbesparing utan anser att nyttan med revision sammanfaller med kostnaderna. En annan viktig aspekt av att ha kvar revisionen är också att företagen ansett det vara behövligt med hänsyn för de yttre intressenterna såsom banker och offentliga myndigheter. Det ska också nämnas att lagen är ganska ny och effekterna kan väntas ge resultat senare när alla berörda hunnit vänja sig vid den. Utvecklingen väntas gå från att haft reviderade årsredovisningar till att årsredovisningen blir granskad på ett mindre omfattande sätt.³⁴

3.5.4 England

Revisionsplikten avskaffades 1993 för de mindre företagen och har höjts i tre omgångar, år 1997, år 2000 och år 2004. England tillämpar för tillfället de gränsvärden som är maximalt tillåtna av EU. Undantaget kan inte användas för alla aktiebolag till exempel måste alla publika aktiebolag revideras och de som bedriver finansiell verksamhet. Vidare har England en utpräglad regleringsfilosofi som innebär att reglerna ska förenklas för SME för att reducera företagens administrativa kostnader för att på så sätt öka deras konkurrenskraft. Regleringsfilosofin syftar också till att om inte en tvingande regel sammanfaller med nyttan ska inte regeln betunga företagen.³⁵ Gränsvärdena är för nuvarande 2,8 miljoner pund för balansomslutningen, 5,6 miljoner pund för omsättningen och 50 anställda. I dag ligger 900 000

³³ SOU 2008:32, s. 154

³⁴ Balans nr 2 -2007, *När revisionsplikten avskaffades i Danmark*

³⁵ Thorell & Norberg (2005) s. 25

företag under denna gräns och har möjligheten att undantas revisionen och 60-70% tillämpar sig av undantaget. Användningsgraden är troligen större bland de mindre företagen.³⁶

Flertalet undersökningar har gjorts i England om revisionspliktens vara eller icke vara. Studierna visar att orsaken till att frivillig revision tillämpas beror framförallt på att det kan vara till värde för yttre intressenter. Revisionsbyråer anlitas också i syfte att få hjälp med årsredovisningen samt bokföringen. Vidare visar studierna att inga uppenbara skillnader kunde påvisas mellan räkenskaper som revideras eller inte. Skatteverket ser ingen tendens till ökat skattefusk efter att revisionsplikten avskaffats. Skatteverket anser också att det kan finnas lika stora motiv till att granska reviderade årsbokslut som oreviderade. Även banker ser oftast inget behov av att företagen har reviderade räkenskaper utifall krediterna inte är för stora. I stället lägger de mer tyngdpunkt på att företagen har en god bolagsstyrning och tätare bokslutsrapporter.³⁷

Trots att företagen valt att inte använda sig utav revision ställs krav på att årsredovisningen ska skickas in till ett institut, Companies House. Här granskas att företagen har lämnat rätt information. Stämmer de formella kraven överens med bestämmelserna får de ett godkännande av Companies House och årsredovisningen registreras och kan beställas av företagen över Internet till ett lågt pris. Companies House rensar på så sätt upp bland de företag som inte längre bedriver verksamhet eller som förbiser att skicka in sina räkenskaper.³⁸

Olika alternativa kontrollåtgärder har utvecklats med tiden då revisionsplikten har varit frivillig. I England är det för nuvarande vanligt förekommande att Compilation Reports utförs istället för revision. Compilation Reports kan utföras av vilken person som helst och behöver därför inte vara en godkänd eller auktoriserad revisor. Denna typ av kontroll innebär att granskningen inte blir lika omfattande utan mer blir översiktlig och mer fokus på det som anses vara viktigt gällande specifika företaget. Dock har denna typ av kontroll kritiserats då den anses vara diffus i det hänseende att inga generella föreskrifter finns om vad som ska granskas. Detta gör att aktörerna på marknaden har svårt att se syftet med rapporten.

Som komplement till Compilation Reports och lagstadgad revision har ”assurance service” utformats. Denna form av granskning ligger mellan den omfattande lagstadgade revisionen och den mindre krävande granskningen Compilation Reports. Meningen är att staten ska kunna erbjuda tre alternativa granskningar som är olika krävande. På detta sätt kan företagets storlek anpassas till respektive granskning och behovet av någon typ av kontroll kan därför tillgodoses.³⁹

3.6 Revisionsplikten i Sverige

Idag råder det revisionsplikt för alla aktiebolag i Sverige.⁴⁰ Revisionsplikten infördes i Sverige den 1 januari 1983 sedan en utredning visat att det fanns tillräckligt med revisorer att tillgå.⁴¹ Regeringen menade att Aktiebolag hade behov av att företagen kontrollerades av en kvalificerad revisor. Motivet var att motverka ekonomiskbrottslighet och det var framförallt

³⁶ SOU2008:32 s. 169-176

³⁷ SOU 2008:32 s. 169-176

³⁸ SOU2008:32 s. 169-176

³⁹ SOU2008:32 s. 169-176

⁴⁰ ECON Rapport 2007-092, *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*, s. 8 f

⁴¹ Thorell & Norberg (2005), s. 16

ännade för mindre aktiebolag där man ansåg att fler brott förekom.⁴² Ett annat viktigt motiv var också att ägarna hade nytta av revisionen.⁴³

3.6.1 Nyttan med revisionsplikten

Som redan nämnts är den lagstadgade revisionsplikten grundad med anledning av att den är bra för ägarna och för bekämpandet av den ekonomiska brottsligheten. Att revisionsplikten skulle vara bra för ägarna är tveksamt eftersom revision innebär kostnader. Brott förekommer trots uppställd årsredovisning där en revisor granskar den. Motivet för revisionsplikt i SME är främst att skydda samhället och intressenter som inte på annat sätt kan tillvarata sina intressen. Banker och leverantörer har tveklöst nytta av en revisionsplikt. Frågan är dock hur stor nytta den har och om verkligen banker och leverantörer har behov utav fullständig revision. Om revisionsplikten skulle avskaffas för SME finns det indikationer på att det skulle ske negativa effekter på kreditgivning, skattekontroll och brottsbekämpning. Dock ska sägas att nästan alla andra länder i Europa har använt sig av undantag av revisionsplikten och det har inte skett någon ökning av brott eller skattefusk. Bara om det kan visas att svenska företagare har sämre skattemoral och är mer brottsbenägna än i andra länder finns det skäl för en svensk särreglering.⁴⁴

3.6.2 Kostnaden med revisionsplikten

Revisionsplikten utgör en stor kostnad för företagen och då framförallt för de mindre aktiebolagen. Monopolställningen som revisorer har idag gör att kostnaderna blir orimliga för företagen om man sätter det i relation till nyttan. Enligt undersökningar beräknas de mindre företagen göra kostnadsbesparingar på 10 000 kr per år. Detta skulle medföra en ökning av välfärd för företagen på 200-300 miljoner kr ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Data om hur mycket kostnadsbesparingar skulle bli om gränsen för avskaffandet av revisionsplikten sattes nära EU:s maximum gräns finns inte, dock kan konstateras att revisionen innebär en stor kostnad för företagen.⁴⁵

Det primära syftet med att revisionsplikten skall slopas är att det ska minska de administrativa bördorna för företagen och att de på så sätt ska bli mer konkurrenskraftiga jämfört med andra länder i Europa när de har lägre kostnader.⁴⁶ Att avskaffa revisionsplikten innebär inte bara en välfärdsökning utan kommer också att innebära externa kostnader som måste sättas i förhållande till denna ökning. De externa kostnaderna kommer framförallt att vara kontrollåtgärder från yttre intressenter såsom banker leverantörer och andra aktörer. Skatteverket kommer också vara måna om att någon slags kontroll görs för att säkerställa den information som företagen lämnar. Detta kommer att medföra kostnader för samhället och risken är därför att en omfördelning av kostnaderna sker från företagen till skattebetalarna.

De aktiebolag som får valfriheten att slippa revisionen behöver med all säkerhet någon slags rådgivning utanför företaget vilket för med sig kostnader för redovisningen, dock leder avskaffandet av plikten till en större valmöjlighet där företagen kan välja de tjänster de är i behov av.⁴⁷

⁴² Balans 3/2007, *Bra att plikten avskaffas*

⁴³ Thorell & Norberg (2005), s. 17

⁴⁴ Balans 3/2007, *Bra att plikten avskaffas*

⁴⁵ ECON Rapport 2007-092, *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*, s. 12 f

⁴⁶ SOU2008:32, s. 14

⁴⁷ ECON Rapport 2007-092, *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*, s. 11 f

3.7 Principal agent-teori

Teorin uppkom under 1970-talet med syfte att beskriva ett företags organisatoriska styrproblem utifrån en rad aktörers synvinkel samt förklara behovet av extern granskning. Utgångspunkten för teorin är att en separation mellan ägandet och förvaltningen av företaget har skett och att det finns en inbyggd motsättning mellan dessa två parter. Styret av företaget delas således upp på två huvudkomponenter: Principalen, ägarna, som beställer förvaltningen av företaget av agenten, företagsledningen.⁴⁸

Den inbyggda motsättningen bygger på att båda dessa parter är rationella och nyttomaximerande aktörer vars intressen främst är att maximera sin egen vinning. Principalen vill ha avkastning på sitt investerade kapital via agentens förvaltning av företaget samtidigt som agenten vill bli belönad för sitt arbete. Det finns två tydliga problemen som uppstår i och med denna motsättning och det första är att dessa två aktörers målsättningar kan gå stick i stäv med varandra och att det därför sker en nyttomaximering på den andras bekostnad. Det andra problemet är att det uppstår en ojämn fördelning av information mellan principalerna och agenterna vilket kan göra det svårt för principalerna att utvärdera och säkerställa att agenternas arbete följer principalernas önskan.⁴⁹

Som motmedel för dessa problem föreslår principal agent-teorin i huvudsak två olika vägar. Den första är belöningsystem som minimerar risken för att agenten nyttomaximerar på bekostnad av principalen. Detta innebär i praktiken att ägarna försäkras om företagsledningens lojalitet genom att tillföra väl avhängda incitament för företagsledningen. Den andra metoden är kontroll genom övervakning. Principiellt är det agenternas uppgift att förmedla information rörande företaget till principalerna vilket medför att de har överhanden i den rådande informationsasymmetrin. Principalerna säkerställer således genom extern granskning sin insyn i företaget och möjlighet till att utvärdera arbetsinsatsen.⁵⁰

Relationen mellan principal och agent behöver inte nödvändigtvis vara likställt med relationen mellan ägare och företagsledning utan kan omfatta andra i företagets intressentkrets. De yttre intressenterna har även de ett behov av korrekt information från företagets ledningsfunktion vilket kan få dessa att forma liknande principal – agent relationer. Dock så är övervakning och kontroll förknippat med stora kostnader vilket är en av anledningarna till att dagens förfarande med revisionsplikten syftar till att förmedla säkerställd information inte bara till ägarna utan även till de övriga intressenterna.⁵¹

3.8 Intressentmodellen

Syftet med intressentmodellen är att belysa företagets relationer med sin omgivning och överskådligt strukturera företagets olika intressenter. En intressent är i denna modell en aktör, individ eller grupp, som antingen direkt eller indirekt har makt att påverka företagets handlande.⁵²

Beroende av intressenternas förhållande till företaget kan dessa generellt delas upp i två kategorier: inre och yttre intressenter. I den förstnämnda kategorin placeras vanligen de intressenter som har en direkt anknytning till företaget och där beroendet är som starkast, det

⁴⁸ Diamond, Adam, *Revisors oberoende*, s. 79

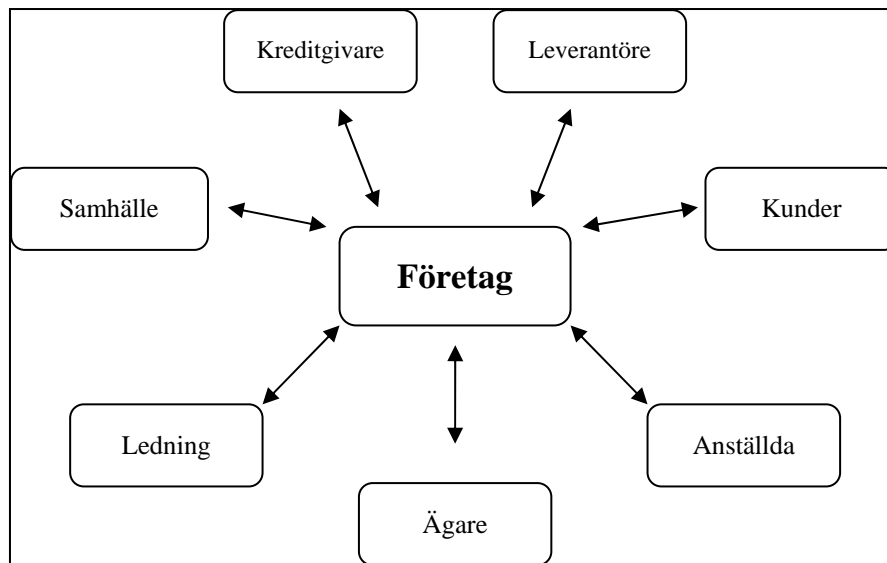
⁴⁹ Bruzelius, L. H., & Skärvad, P-H. *Integrerad organisationslära*.

⁵⁰ Diamond, Adam, *Revisors oberoende*, s. 79

⁵¹ Ibid. S. 81

⁵² NE ”intressentmodell”

vill säga ägare, företagsledning och anställda. De yttre intressenterna är således de som återfinnes utanför företagets organisation, exempelvis kreditgivare, stat och kommun, leverantörer och kunder. Dessa yttre intressenter är inte lika djupt involverade i företagets verksamhet men är betydande faktorer för företagets fortlevnad.⁵³

Figur 1: Företaget och dess viktigaste intressenter

Relationen mellan företaget och dess intressenter bygger på behov och utbyte där bägge parter är ömsesidigt beroende. Företaget är beroende av intressenternas delaktighet i deras verksamhet samtidigt som det ligger i intressenternas intresse att vara delaktiga för att försäkra sig om att deras individuella nytta av företaget uppfylls. Intressenternas delaktighet är således ofta beroende av att avkastningen på deras medverkan i företaget överstiger deras kostnad vilket innebär att även dessa måste kunna tillgodose sig med korrekt information.⁵⁴

Sett utifrån revisionsperspektivet har ägarna traditionellt fått rollen som den centrala intressenten. Revisionspliktens ändamål var vid införandet främst att tillgodose ägarnas behov av korrekt och adekvat information om företagets verksamhet för att ge dem en god insyn i företagsledningens arbete. Detta har dock skiftats en del allt eftersom vikten av företagets övriga intressenter blivit allt tydligare. Revisionen av de svenska företagen bedrivs idag med ett bredare perspektiv än tidigare och syftar till att även bidra med information till de övriga intressenterna.⁵⁵ Dock så varierar informationsbehovet och förväntningarna stort mellan intressenterna och det kan uppstå motstridiga krav på företaget.⁵⁶ Detta i kombination med bredden i den svenska synen på företagets intressentkrets kan innebära att en viss rangordning av intressenternas betydelse för företaget blir nödvändigt. Dock är denna rangordning högst individuell och variationen mellan företagen gör det svårt att dra några generella slutsatser om enskilda intressentgruppers vikt.⁵⁷

⁵³ Belfrage Carlberg Annika, *Ekonomiboken*, s. 299

⁵⁴ Bruzelius & Skärvad, 2004, s.42

⁵⁵ Thorell & Norberg (2005) s. 18

⁵⁶ Belfrage Carlberg Annika, *Ekonomiboken*, s. 301

⁵⁷ Thorell & Norberg (2005) s. 35 ff

3.8.1 Intressenternas nytta av revision

Samtliga intressenter har som tidigare nämnts ett behov av tillförlitlig information i varierande grad men det är främst ägarna som inre intressent samt de yttre intressenterna: kreditgivare, samhället och leverantörer som har störst nytta av revisionen.

Ägare och företagsledning:

För ägarnas del är den huvudsakliga nyttan av revision främst att tillförlitligheten i räkenskaperna ytterligare säkerställs genom extern granskning. Detta resulterar följaktligen i att både ägarnas möjligheter att skapa sig ett korrekt underlag för utvärdering av företagsledningens arbete samt deras insyn i verksamheten ökar.⁵⁸ Denna möjlighet är i första hand viktig i större aktiebolag där ägarnas roll främst är att tillföra verksamheten kapital som sedan företagsledningen ansvarar att förvalta. Ägarnas kontroll av företaget är under dessa premisser indirekt via bolagsstämmans beslutande om sammansättningen av styrelsen.⁵⁹

I onoterade mindre aktiebolagen, som delbetänkandet gör aktuella, skiljer sig ägarnas situation ofta från det förenämnda. Ägarna är i större grad direkt involverade i verksamheten och det är inte säkert att någon tydlig gränsdragning mellan ägare – företagsledning finns.⁶⁰ I dessa fall är nyttan med revision ytterst marginell då ägarnas direkta insyn i företagets drift garanterar kontroll och tillförlitlighet.⁶¹

Samhället:

Samhället har en rad olika intressen i de svenska bolagen där några av de viktigaste är att driva in skatt, avgifter samt kontrollera att de gällande lagarna och reglerna följs av bolagen. En reviderad årsredovisning underlättar självfallet dessa då de samhälliga intressenterna får kontrollerade och verifierbara uppgifter om företaget att lägga till grund för deras egna utvärderingar.⁶² Det är dock ovisst i vilken grad själva revisionen bidrar med nyttan för samhället, utöver den preventiva effekt en extern granskning kan ha gällande regelöverträdelser eller ren ekonomisk brottslighet.

Skatteverket bygger sina skatteberäkningar på främst oreviderade deklARATIONER och har ett komplext system för riskhantering av skattefel som syftar till en långsiktig minimering av skattefelen. Således är nyttan av revision av en underordnad karaktär för själva skatteberäkningen och reviderade årsredovisningar används främst som ett komplement för att i efterhand utreda eventuella felaktigheter.⁶³

Kreditgivare:

Kreditgivare såsom banker och låneinstitut är i dagsläget mycket beroende av de reviderade årsredovisningarna som underlag för exempelvis lönsamhets och investeringsbedömningar. Bankerna måste kunna lita på att de uppgifter som presenteras överensstämmer med verkligheten vilket gör revisionen till ett av många mycket viktiga redskap för att säkerställa tillförlitligheten hos företagen.⁶⁴

Leverantörer:

⁵⁸ Thorell & Norberg (2005) s. 36

⁵⁹ Smith, Dag, *Redovisningens språk*, s. 18

⁶⁰ Ibid. s. 18

⁶¹ Thorell & Norberg (2005) s. 36

⁶² *Revision- En praktisk beskrivning*, s. 82

⁶³ Thorell & Norberg (2005) s. 40

⁶⁴ Thorell & Norberg (2005) s. 40

Visserligen finns liknande behov av extern granskning för leverantörer som för kreditgivare men i praktiken har de reviderade årsredovisningarna mindre betydelse. Istället använder sig leverantörer i högre grad av andra metoder för att försäkra sig om företagets lönsamhet och betalningsförmåga.⁶⁵

4. Empiri

I detta kapitel så redovisas resultaten av de genomförda intervjuerna uppdelat på respektive respondent.

4.1 A-Filter AB

Datum: 5: maj 2008

Respondent: Susanne Hasselblad, ekonomiansvarig

Plats: A-Filter på Norra Långebergsgatan i Västra Frölunda

4.1.1 Företagspresentation

A-Filter är ett väletablerat företag inom filterteknik samt inom pumpar och analysutrustning för lab och process. Företaget representerar flera kända varumärken såsom Eaton, sartorius, Hellma, Hamilton, All Flo med flera. Sedan juli 2007 ingår A-Filter inom Christian Berner-koncernen. A-filter har en omsättning på 77,3 miljoner kronor, en balansomsättning på 17,6 miljoner kronor och 21 anställda.

4.1.2 Presentation av intervju

Susanne anser att revision är ett bra ”kvitto” på att företagen sköter sin redovisning på ett lagligt sätt. Det ger en tryggare känsla att ha samarbetspartner med reviderade årsbokslut. Hon tror också att revision ger mindre utrymme för fusk inom företagen då redovisningen granskas av en yttre part som intar en neutral position gentemot företaget. Spontant tycker Susanne att regeringens förslag har en för hög gräns på vilka företag som ska omfattas av revisionsplikten. Hon säger dock att hon har full förståelse för att revisionsplikten avskaffas, då revisionen innebär en stor kostnad som framförallt drabbar mindre företag hårt. När det gäller följderna av den slopade revisionsplikten så tror Susanne att det kommer skapas något sorts certifikat som kommer fungera som en kvalitetsstämpel på att redovisningen är korrekt. Detta på grund av att vissa företag kommer vilja välja bort dyr revision, men ändå känner behov att visa upp en kvalitetsstämpel på sin redovisning. Ett sådant här certifikat skulle man alltså få genom att frivilligt låta någon gå in och kontrollera redovisningen.

Susanne berättar vidare att deras revisor ofta används i rådgivande syfte, genom att han rings upp då det finns frågor eller om det behövs uppdateringar om eventuella nyheter inom redovisningen. Detta för att underlätta för A-filter som i övrigt sköter bokföringen på egen hand. Den tjänsten som A-filter framförallt är i behov av är enligt Susanne en hjälpande hand från någon utanför företaget som är kunnig inom redovisning. När det gäller granskningen så känner Susanne att man har ett visst behov av denna, men att den inte skulle behöva genomföras varje år. Vidare tycker Susanne att kostnaden för revision är hög, men att kostnaden i viss mån motsvarar nyttan. Det grundar hon på att företaget är i behov av att få hjälp med redovisnings frågor och att det är viktigt att ha en yttre part som är med och bollar

⁶⁵ Ibid

idéer om hur man kan göra kostnadsrationaliseringar inom företaget. Susanne tycker att valmöjligheten dock skulle bli större om revisionsplikten avskaffades då man kan välja annan ekonomisk rådgivning än revisorer. Det skulle hålla kostnaden nere för utbetalda arvoden.

Gällande slopandet av revisionsplikten så berättar Susanne att man inom företaget inte har tagit någon definitiv ställning till hur man ska agera, men hon tror inte att några väsentliga förändringar kommer att göras. Detta bland annat beroende på att A-filter ingår i en koncern och är tvungna att i viss mån rätta sig efter koncernens direktiv.

Susanne berättar vidare att granskande revision självklart ger ett kvitto på att ett företag har koll på sina räkenskaper, och att man själva inom företaget i regel gör någon sorts kontroll av de företag som man ska samarbeta med. Hur noga dessa kontroller görs varierar dock beroende på flera olika faktorer, bland annat vilken typ av bransch som företaget tillhör, och hur omfattande avtal det handlar om.

Susanne ser dock vissa positiva delar med att revisionsplikten avskaffas. En fördel hon nämner med slopandet av revisionsplikten är att revisorn nu slipper sitta på två stolar. Hon anser att det är bra att företag själva nu kan välja vilka tjänster man vill ha av sin revisor. Revisorn kommer alltså att kunna inta mer en rådgivande roll, och därmed slippa att kombinera rådgivande och granskande, vilket lätt kan leda till problem för både företaget och revisorn.

4.2 Tele Radio Lysekil AB

Datum: 5:e maj 2008

Respondent: Kerstin Janson, ekonomiansvarig

Plats: Tele Radio Lysekil AB på Datavägen i Askim

4.2.1 Företagspresentation

Tele Radio Lysekil AB grundades 1955 och verksamheten bygger primärt på import och export av tele- och radiokommunikationsutrustning till den tyngre industrisektorn. Företaget arbetar hårt med att lansera både mekaniska och elektroniska lösningar för fjärrstyrning inom främst fyra områden: Industri-, lyft-, mobil- samt port och grindapplikationer. I dagsläget har företaget 8 stycken dotterbolag i USA, Asien och Europa och bedriver affärer på samtliga kontinenter.

Företaget redovisade senast en omsättning på ca.80 mkr, balansomslut på 40 mkr samt 29 anställda.

4.2.2 Presentation av Intervju

Kerstin anser att revisionen är en viktig process för Tele Radio Lysekil AB, dels så gör den externa granskningen att ägarna kan lita på att företaget sköts ordentligt och dels får de ansvariga i företaget en garanti på att deras utförda arbete är korrekt. Revisionen utgör alltså en kvalitetssäkring som är viktig, speciellt i företag som ingår i en koncern. Vidare anser Kerstin att de gränsdragningarna för revisionsplikten som föreslås i delbetänkandet har satts alldeles för högt. Att något måste göras för att dra ner på de administrativa kostnaderna för små bolag är en självklarhet för Kerstin men när det gäller företag i Tele Radio Lysekil ABs storlek är kostnaderna för revisionen så små i förhållande till företagets omsättning att de är helt acceptabla. – Ett företag i denna storlek måste kunna hantera den administrativa biten på en högre nivå än exempelvis små bolag med endast en ägare, säger Kerstin. Därför finns det andra områden som borde vara viktigare att förenkla för att få ned de administrativa bördorna för de svenska företagen.

För Tele Radio Lysekil AB:s räkning har revisorn endast en granskande roll, Kerstin berättar att hon sköter den löpande redovisningen som varje månad avslutas i ett bokslut. Dessa vidarebefordras sedan i digital form till revisionsbyrån som sköter den lagstadgade externa granskningen av företagets aktuella data inför årsbokslutet. Att Tele Radio Lysekil ABs har relativt liten kontakt med sin revisionsbyrå beror på att de även har ett nära samarbete med en redovisningsbyrå som bidrar med sin kompetens i redovisningsfrågor.

Om nu revisionsplikten skulle avskaffas enligt delbetänkandets gränsdragningar tror Kerstin att Tele Radio Lysekil AB antagligen skulle minska den externa granskningen men inte i särskilt stor utsträckning. – Vi kommer även fortsättningsvis vara tvungna att ha en viss extern granskning då våra långivare antagligen kommer att kräva det, säger Kerstin. Visserligen finns det andra viktiga bedömningsmetoder för företagets externa intressenter, för Tele Radio Lysekil AB:s del är exempelvis deras AAA-kreditrankning och ISO-certifikat väldigt viktiga och Kerstin är fast övertygad om att betydelsen av sådana certifikat bara kommer att öka i framtiden, oavsett om företaget är reviderat eller inte. Dock så anser hon att risken är stor för ett mera utbrett fiffel med bokföringar i de svenska företagen om revisionsplikten avskaffas.

När det gäller Tele Radio Lysekil AB:s relationer med sina egna samarbetspartners anser Kerstin att de inte kommer att bli lidande av ett eventuellt slopande av revisionsplikten. Detta beror främst på att Tele Radio Lysekil AB:s underleverantörer i stor utsträckning finns inom den egna koncernen eller är utländska företag som således inte påverkas av svensk lagstiftning.

4.3 Ivar Kjellberg Byggnads AB

Datum: 6:e maj 2008

Respondent: Dag Bergäng, ekonomichef

Plats: Ivar Kjellberg AB:s kontor på Jungmansgatan i Göteborg

4.3.1 Företagspresentation

Byggnadsbolaget Ivar Kjellberg Byggnads AB är ett företag som utför underhåll av bostäder, kontor och butiker. Företaget är verksam i hela Göteborgs regionen. Ivar Kjellberg Byggnads AB omsätter 73 miljoner kronor, har en balansomslutning på 32 miljoner kronor och 33 anställda.

4.3.2 Presentation av intervju

Dag anser att syftet med revision är att säkerställa ordning och reda. Han anser även att det är mycket nyttigt att ha en extern part som går igenom räkenskaperna, detta för att tillförlitligheten ska bli större.

- I vårt fall är revisionen mycket viktig för våra intressenter, framförallt långivare och ägare, säger Dag. Vidare ser Dag revisionen som ett medel för att få stabilitet och en kvalitetsstämpel på sin redovisning.

Dag är tveksam till vilka följder regeringens förslag kommer få, men tror att det kommer leda till att mycket jobb kommer flyttas över från revisionsbyråerna till skattemyndigheterna. Detta genom att kontrollerande uppgifterna i större utsträckning kommer att utföras av skattemyndigheterna. Han tror dock att regeringens förslag kommer att öka möjligheterna till fiffel och fusk med räkenskaperna. Vidare anser Dag att det finns flera andra vägar för regeringen att gå ifall man vill underlätta för företagandet, t.ex. genom att underlätta momsredovisningen.

Dag berättar att de själva sköter den löpande bokföringen, men att de tar hjälp av sin revisor om det dyker upp frågor.

- Vi har en mycket bra relation med vår revisor, och den är inte alls lika formell som t.ex. vår relation med skatteverkets revisorer, menar Dag.

Dag berättar att den revisionstjänsten som man framförallt är i behov av är själva granskningen.

- Eftersom vi har lån är vi beroende av att kunna visa upp den kvalitetsstämpel som granskningen ger för våra kreditgivare, säger han.

Dag anser vidare att kostnaden för revisionen är okej, men är lite skeptiskt till själva prissättningen av revisionen, och att man inte kan förhandla fram något pris.

- Det positiva med att revisionsplikten avskaffas är att man nu får möjlighet att förhandla fram ett pris på de tjänster man vill ha, säger Dag.

Ett avskaffande av revisionen är enligt Dag dock ej aktuellt för Ivar Kjellbergs Byggnads AB. Detta beroende på att man är i behov av revisorernas granskning för att visa sina intressenter att man har en tillförlitlig redovisning. När Dag talar om intressenter så syftar han främst på långivare.

När det gäller administrativa bördor så anser Dag att det i dagsläget är för mycket av detta. Främsta anledningen till detta är enligt Dag krångliga skatteregler som innehåller väldigt många undantag.

Regeringens förslag bör leda till att vissa företag kommer att vara oreviderade, och Dag kan tänka sig att i framtiden göra affärer med sådana företag. Han berättar att man generellt sätt kollar upp leverantörer men att det inte alltid är nödvändigt. De leverantörer som Ivar Kjellberg Byggnads AB har samarbete med är oftast mindre firmor och de är lätt att byta ut om problem skulle uppstå. Gällande alternativ till revision så tror Dag att det kan komma att utfärdas något sorts certifikat som ändå visar att man har en viss kvalitet på redovisningen.

4.4 Gatu och Väg Väst AB

Datum: 7:e maj 2008

Respondent: Ulla Hjalmarsson, Ekonomichef

Plats: Gatu och Väg Väst AB på Kråketorpsgatan i Mölndal

4.4.1 Företagspresentation

Gatu och Väg Väst AB är ett Mölndalsbaserat byggföretag vars huvudsakliga verksamhet är inriktad på betongarbeten i västra Sverige. De största verksamhetsområdena är broreparationer, hamn och parkeringsanläggningar samt återkommande underhållningsarbete på befintliga betongkonstruktioner. Företaget omsatte räkenskapsåret 06-07 c:a 78 mkr, 41,8 mkr i balansomslutning samt 37 anställda vilket placerar dem i det absolut översta skiktet av de företag som omfattas av den slojade revisionsplikten.

4.4.2 Intervju

Revisionen är ett grundläggande verktyg för att försäkra sig om att företag sköts korrekt och Ulla anser att denna spelar en viktig roll i samtliga företag, oberoende av dess storlek. Det är en extra åtgärd för att undvika både okunskap och slarv i redovisningen samt medvetna regelöverträdelse. Risken i följderna av regeringens förslag anser Ulla vara just detta, att den övergripande ordningen i företagen kan bli lidande och att bristen på extern kontroll i vissa fall kan komma att locka till sig oseriösa verksamheter i allt högre grad. - Byggsektorn är som

bekant en bransch där det förekommer relativt mycket svartarbete och detta kommer nog inte bli bättre genom mindre kontroll.

Revisorns roll i Gatu och Väg Väst AB anser Ulla främst vara viktig i en rådgivande funktion. Ulla sköter själv den löpande redovisningen men har en nära kontakt med revisorn som fungerar både som ett bollplank för idéer och som en kunskapskälla inom redovisningsfrågor. Sammanlagt under ett år uppskattar Ulla att de nyttjar revisorn under ungefär två till tre arbetsveckor och hon betonar vikten av att ha en öppen och god relation med revisorn för att få ut så mycket som möjligt. För Gatu och Väg Väst AB:s räkning skulle antagligen det räcka med revisorn som rådgivare, verksamheten är knappt beroende av några långfristiga lån som finansiering och för egen del anser sig Ulla ha så god kontroll över räkenskaperna att den externa granskningen är överflödigt. – Visserligen så anser jag att för vår del så vägs kostnaderna för revision upp mot den nytta jag har av revisorn som rådgivare men jag förstår att det kan vara en tung kostnad för mindre företag.

Dock så tror Ulla att Gatu och Väg Väst AB snart passerar förslagets gränslinjer, om de inte redan gjort det, och därför även fortsättningsvis kommer omfattas av revisionsplikten. Om de skulle slippa revision så är det själva granskningen som man skulle försöka dra ner på, behovet av revisorn som rådgivare kommer att vara oförändrat anser Ulla. De administrativa bördorna som ställs på företagen i Sverige är för Gatu och Väg Väst AB:s del inte särskilt betungande, - Min tjänst bygger ju på att jag ska arbeta med just dessa uppgifter, men i mindre bolag kan det vara betungande. Oftast så hamnar den administrativa delen i företaget i skymundan för företagets operativa verksamhet, säger Ulla.

Vidare anser Ulla att byggbranschen redan nu håller på att skapa sig nya alternativ för att försäkra sig om att företagen följer lagstiftningen. Bland annat använder sig Gatu och Väg Väst AB mycket av den information de direkt kan hämta från skatteverket för att tidigt kunna se om eventuella samarbetspartner verkar sköta sina affärer korrekt. Samtidigt så pågår arbetet med obligatoriska id-brickor för samtliga inom byggfacket för att branschen ska kunna hindra eller försvåra svartarbete. Dessa åtgärder fungerar i dagsläget som komplement till revisionen och Ulla tror att betydelsen av dessa kommer att öka om revisionsplikten slopas. Visserligen kan det komma bli lite svårare för Gatu och Väg Väst AB att kontrollera sina underleverantörer men Ulla tror inte att detta kommer att ställa till för mycket besvär för företaget då utbudet av aktörer på marknaden är stort och det lätt går att ersätta en tvivelaktig underleverantör med en ny.

4.5 Hedlund papper AB

Datum: 8:e maj 2008

Respondent: Lena Roseke, ekonomichef

Plats: Hedlund Papper AB på Södra Långebergsgatan i Västra Frölunda

4.5.1 Företagspresentation

Hedlunds Papper AB grundades 1961 och är ett av Nordens ledande leverantör av produkter till presentinslagning. De tillverkar och säljer bland annat presentpapper och etiketter. Deras kunder är framförallt inom dagligvaruhandel, fackhandel, varuhus och pappersgrossister. En av deras största kunder är IKEA. Deras omsättning var vid förra bokslutet 75,6 miljoner kronor, balansomslutningen 52,4 miljoner kronor och hade 34 anställda. Detta innebär att de kommer att få möjlighet att slopas av revisionsplikten om EU:s högsta gränsvärden tillåts.

4.5.2 Presentation av Intervju

Lena anser att syftet med revision är att kontrollera att räkenskaperna i företagen är korrekta. Hon tycker även att det är ett bra sätt för ägarna att få bättre insyn i företaget. Lena menar att revision är ett bra sätt för att säkerställa att rätt information lämnas ut av företagen. Det ger på så vis en högre trovärdighet och man får ett slags ”kvitto” på att bokföringen är utförd på ett regelrätt sätt.

Lena tror dock att regeringens förslag kan leda till att fler företag kommer fuska med bokföringen. Hon förstår ändå syftet med förslaget då revisionskostnaderna innebär en stor kostnad för framförallt mindre företag. Lena är vidare osäker till hur kreditgivare kommer att ställa sig till förslaget, då de ofta vill ha någon sorts kvalitetsstämpel på låntagares redovisning. Hon är övertygad om att någon sorts granskning kommer att krävas, och att bland annat revisionsbyråerna kommer att erbjuda dessa tjänster. Hon tror även att förslaget kommer att leda till att skattemyndigheterna får större tillåtelse att gå in och granska företags räkenskaper. Vidare menar hon att det kommer att ge utrymme för större konkurrens då inte revisorer förlorar så mycket av sin monopolställning. Detta medför en lägre kostnad då man har möjlighet att välja andra kunniga inom ekonomi och redovisning. Företagen blir således inte beroende av revisorn på samma sätt som idag.

Lena sköter redovisning i Hedlund Papper AB såsom den löpande bokföringen.

- Vi har en liten administrationsavdelning där jag utför det mesta inom redovisningen, säger Lena. Hon berättar vidare att den stora problematiken med redovisningen i företaget är att skapa ett korrekt lagervärde. Detta problem uppstår på grund av att Hedlund Papper AB är ett säsongsbetonat företag där stora volymer lagras upp inför julen då den största försäljningen äger rum. Här spelar deras revisor en stor roll som ett bollplank och som rådgivare för att få hjälp med komplexa redovisningsfrågor.

Lena säger att hon har en mycket bra relation till sin revisor, det är viktigt att ha ett bra samarbete och att man kan lita på sin revisor. Vid behov sker samtal med revisorn via telefon och när årsbokslutet närmar sig är revisorn på plats för att bistå med årsredovisningen.

Lena anser själv att hon inte direkt är i behov av att få redovisningen granskad, men att hon däremot behöver revisorn som rådgivare och för att bolla idéer med. Hon berättar vidare att denna uppgift skulle kunna utföras av en annan kunnig person inom ekonomi men att det känns tryggt med en revisor då revisorn genom sin yrkesroll kan ge en ökad tillförlitlighet med sitt godkännande. Hon ser att de tjänster företaget framförallt är i behov av är att ha en yttre part som bistår med redovisningen och hjälper till med komplexa ekonomiska frågor då Lena ensam ansvarar för ekonomin i företaget.

Lena förklarar att hon anser att revisionen är dyr, men att den ändå fyller sitt syfte och är nödvändig för att lagen ska efterföljas. Dock säger hon att revisorer tar ut en omotiverad hög kostnad för det utförda arbetet i och med deras monopolställning på marknaden. Skulle revisionsplikten avskaffas blir det en större valmöjlighet gällande att välja tjänster och att kunna utse andra personer som är med och granskar och hjälper till med redovisningen. På så sätt kan kostnadsbesparingar göras för samma arbete, säger Lena. Men som det ser ut i dagsläget där revisionsplikten är lagstadgat tycker hon ändå att nyttan sammanfaller med kostnaderna, det grundar hon på att Hedlund Papper AB är ett stort företag och att revisionskostnaderna inte utgör en stor del procentuellt jämfört med deras omsättning. Hon förstår däremot att det kan vara svårare för mindre aktiebolag.

Efter diskussion var det fortfarande lite oklart hur Hedlund Papper AB skulle ställa sig till möjligheten att revisionsplikten slopades. Lena berättar att de rådande förutsättningarna för företaget är att de måste ha kvar någon form av granskning då deras kreditgivare kräver detta.

Hon anser dock att denna revision inte skulle behöva vara lika omfattande och vara mer anpassat till bankernas behov. - Avskaffas revisionsplikten ges det möjlighet att skraddarsy den externa granskningen utifrån de krav som ställs av de yttre intressenterna, säger Lena.

Hedlund Papper AB ser inga problem med att ha samarbetspartner som inte har reviderade årsredovisningar. Det anser Lena på grund av att man ingår i ett inköpssamarbete med större företag. Hedlund Papper AB har även IKEA-certifikat vilket innebär att även leverantörer måste uppfylla vissa krav. Vidare menar Lena att kontrollen av leverantörer självklart beror på hur stora de är och hur omfattande avtal det handlar om. Är Hedlund Papper AB mycket beroende av leverantören där fortsatt produktion står och faller med samarbetet görs det grundligare undersökningar och mer fakta tas fram om samarbetspartnern för att säkerställa att uppgifterna utförs av leverantören.

Lena ser både fördelar och nackdelar med revisionsplikten men tycker att den främsta nackdelen är kostnaden och att lagen är väldigt begränsat utan möjligheter att anpassas efter behov. Gällande fördelar tycker hon att just det faktum att någon extern part kommer och granskar ens arbete är bra.

- I de fall man jobbar mot en annan part som till exempel en kund eller leverantör har man automatiskt någon som kontrollerar ens arbete, men så är inte fallet när man sitter och sköter ett företags redovisning, säger hon.

Lena tycker att det är svårt att hitta andra alternativ till att säkra redovisningen förutom någon form av granskning. Eventuellt tror hon att höga böter kan ge företag incitament till att sköta sin bokföring även utan granskning. Avslutningsvis säger hon att det är generellt bra med revisionsplikten men att lagen borde bli mer tillmötesgående för aktiebolag i Sverige så möjligheten till konkurrens mot övriga Europas företag blir bättre.

5. Analys

Här analyseras de svar vi har fått fram i empirin. Svaren kopplas även samman med uppsatsens teoretiska ramverk.

5.1 Respondenternas syn på avskaffandet av revisionsplikten

Alla företagen som blev intervjuade var mycket positiva till revision och ansåg att det var ett effektivt medel att lagen efterföljs. De menade att denna årliga granskning gör att det sker mindre skattefusk och att företagen kan anses vara mer tillförlitliga. Huruvida de ställer sig till regeringens förslag har de inte tagit någon definitiv ställning till ännu då de inte har införskaffat sig tillräckligt med kunskap om vad lagen innebär men generellt menar de intervjuade företagen att de kommer att ha kvar revision trots att revisionsplikten avskaffas.

Inledningsvis kommer de inte att göra några väsentliga förändringar eftersom företagen själva inte har fört någon intern diskussion om revisionens fördelar och nackdelar. Övergripande ser respondenterna dock inget direkt egenvärde med att behålla revisionen för internt bruk då de anser att det kontinuerliga arbetet med redovisningen är tillräckligt för att själva ha inblick i företagets ekonomi.

Primärt tycker de att syftet med att ha kvar revision för företagen är att de yttre intressenterna kräver en sorts kvalitetsstämpel som garanterar att redovisningen är regelrätt utförd. När

respondenterna syftar på yttre intressenter är det framförallt långgivare som ställer dessa krav. Ivar Kjellberg Byggnads AB och Tele Radio Lysekil AB har en låg soliditet vilket leder till att de är mycket beroende av bankens stöd. Detta ger givetvis en ökad betydelse till långgivarna, som är i en starkare position att ställa krav på de redovisade uppgifterna som utlämnas från företaget. Båda de ovannämnda företagen är övertygade om att deras respektive banker även fortsättningsvis kommer att ställa krav på att en auktoriserad revisor granskar redovisningen innan belåning kan vara aktuellt. För de andra undersökta företagen är situationen något annorlunda då de inte är lika beroende av lån. Deras relativt höga soliditet ger dem större frihet från yttre intressenter men trots det så anser även dessa att det ändå är relevant att ha någon typ av intyg på att redovisningen har sköts korrekt för att öka trovärdigheten hos företaget.

I och med att de intervjuade företagen är verksamma inom olika branscher finns det variationer i förutsättningarna och de krav som ställs på bolagen. Att betydelsen av revisionen är störst för de yttre intressenterna är något som samtliga respondenter tycks vara överens om men det råder osäkerhet rörande vilken grad kraven på extern granskning kommer att påverka företagen. Den statliga skattegranskningen och långgivarnas krav på lönsamhet samt ägarnas behov av kontroll är generellt de enskilt viktigaste yttre faktorerna för att företaget ska bibehålla revision. De övriga intressenterna har, ur de undersökta företagens synvinkel, inte så betungande krav på redovisningen att de motiverar revisionskostnaderna. Sett ur detta perspektiv är respondenterna mycket positiva till en företagsanpassad revision som bygger på de krav som ställs från det enskilda företagens intressentkrets och tror att detta kommer resultera i möjligheter till effektivisering och kostnadsbesparingar i revisionsprocessen.

Intervjuerna har även tydligt visat att kunskapsnivån angående förslaget och dess konsekvenser hos företagen är låg. Företagen har inte hunnit inhämtat sig tillräcklig kunskap om vad lagförslaget kommer att innebära i praktiken och hur detta i stort kommer att påverka det enskilda företaget. På så vis är det av stor vikt att företagen och även de yttre intressenterna införskaffar sig information om vad lagen innebär för att bättre ha förståelse och för att säkerhet ska finnas sig gällande vad lagen handlar om. Förverkligas regeringens förslag kommer det, enligt respondenterna, ta tid innan den nya lagen tillämpas fullt ut av de svenska företagen. Detta har vi fått bevis på även i Danmark där en av anledningarna till att få företag har valt att inte avskaffa revisionsplikten är att just aktörerna på marknaden har för lite information om ämnet och lagen.

De företagen som vi har intervjuat är förhållandevis stora aktiebolag och ligger nära EU:s maxgränser för frivillig revision. Detta gör att respondenterna trots allt anser att nyttan sammanfaller med kostnaderna för revision då kostnaden inte är en stor del av företagets totala omsättning. Ett bra exempel är Hedlunds Papper AB som har en omsättning nära 75 mkr och revisionskostnader på uppskattningsvis 150 tkr, det vill säga ca 0,2 %. Kontroll effekten av den externa granskningen anses därför väga upp kostnaderna med revisionen.

Vidare menar de att de värdesätter att ha en part utom företaget som är kunnig inom redovisning men säger att valmöjligheten vore större då inte revisorer hade dagens monopolställning. Syftet med regeringens förslag ska framförallt innebära en reducering av de administrativa bördorna för företagen. Respondenterna ser inget problem med det i dagsläget, detta kan bero på en vanesak då det alltid varit så eller åtminstone en lång tid. Vidare menar de att bra dataprogram har utformats för detta syfte vilket minskar problemen jämfört om man var tvungen att göra allt manuellt.

A-Filter och Tele Radio Lysekil AB tycker att gränsen är satt för högt i regeringens förslag då de anser att företag i denna omfattning bör ha revision trots de administrativa bördorna och trots de kostnader som de medför. Detta grundas på att kostnaderna är mer påtagliga för de mindre bolagen och att man i dessa företag är i mindre behov av revisionen. Revisionen blir på så vis alldeles för omfattande i dessa mindre bolag. De anser därför att gränsen bör sättas lägre till en början och gradvis höjas då man ser positiva effekter av den.

De fakta som insamlats genom intervjuerna ger indikationer på att den framtida utvecklingen i Sverige, om lagändringen görs, är att det kommer ske en allokering från fullständiga revisioner till mer behov anpassad revision. Denna utveckling har också påvisats i de länder där undantag för revisionsplikten redan gjorts. Fokus för nuvarande revision är att tillgodose staten och lagens krav på hur redovisningen ska se ut och inte på det sätt som gagnar företaget själv eller då främst yttre aktörers intressen. Detta skapar en viss överflödighet då respondenterna anser att dagens omfattande revision borde vara mer inriktad på specifika aktörer. Det skulle gynna företagandet i Sverige och på så vis ge bolagen större chans till att konkurrera med övriga Europa.

5.2 Alternativ till revisionsplikt

Ett avskaffande av revisionsplikten leder troligtvis till att flertalet mindre företag väljer bort den traditionella revisionen. Ju större företagen är så ökar dock behoven till revision. Genom regeringens förslag så har ju även större företag möjlighet att välja bort revisionen, och det som blir aktuellt i detta läge är vilka alternativ till revisionen som kan tillämpas för att företag fortsättningsvis ska kunna säkerställa en tillförlitlig redovisning.

5.2.1 Certifikat

Respondenterna är övertygade om att det kommer uppstå ett komplement till revisionen för att även de företag som valt att avskaffa revisionen, ska kunna ha ett kvitto på att deras redovisning är korrekt. Flera av respondenterna nämner certifikat som ett möjligt alternativ. Exakt hur detta komplement kan komma att se ut är det ingen som går in närmre på, men det kommer att handla om ett certifikat som man erhåller genom att låta en sakkunnig person gå in och granska räkenskaperna. Certifikatet ska verka som ett incitament för företag att fortsättningsvis upprätthålla en korrekt redovisning, även då de inte längre har någon revisionsplikt. Det finns dock redan idag flera olika exempel på certifikat som företag kan få, genom att visa upp en korrekt redovisning, och betydelsen av sådana certifikat kommer enligt respondenterna bara att öka i framtiden. Respondenterna nämner till exempel ISO-certifikat som ett certifikat som antagligen kommer att få större betydelse i framtiden.

5.2.2 Rådgivning

Efter intervjuer med respondenterna så har vi fått en klarare bild över att revision inte bara handlar om granskning, utan lika mycket om rådgivning. Respondenterna berättar om starka och sunda relationer med sina revisorer, och detta kan ju vara ännu ett incitament för dessa företag att behålla revisionen. Redovisningen är ju ett område där det ständigt sker förändringar och respondenterna har uttryckt en känsla av trygghet över att ha möjlighet att ta kontakt med sin revisor då det dyker upp frågor eller förundringar. De respondenter som uttryckt att de inte har något stort behov för granskning säger också att de vid slopande av revisionsplikten kommer att vilja ha kvar en extern rådgivande part. Dock kanske inte i form av en revisor, utan istället kommer man att söka efter billigare alternativ, t.ex. genom att vid behov anlita en redovisningskonsult. Respondenterna uttrycker även en tro att revisionsbyråer mer och mer kommer rikta in sig på ren ekonomisk rådgivning då revisionsplikten slopas.

Behovet för hjälp i redovisningsfrågor är stundtals alltså relativt stort bland respondenterna, och flera företag accepterar de höga kostnaderna för revisionen mycket på grund av att de vet att de kan vända sig till sin revisor ifall det skulle uppstå problem.

5.2.3 Anpassad revision

I dagsläget regleras revisionen av vad staten, genom det aktuella regelverket, anser vara nödvändigt för att uppfylla merparten av ett företags intressenters informationsbehov. Dock så skiljer sig förutsättningarna mellan företag, både inom och mellan olika branscher vilket leder till att behovet av extern information varierar markant.

Vid ett slopande av revisionsplikten i den föreslagna omfattningen kan därför en mera situationsanpassad och företagsunik extern granskning bli aktuellt. Flera respondenter uttrycker att den granskning som de är i behov av är helt beroende av vad deras intressenter kräver. Dessa intressenter är i regel exempelvis banker som lånar ut pengar till företaget, och därmed vill ha koll på att deras räkenskaper är korrekta för att kunna avgöra ifall företaget har kapacitet att betala tillbaka lånet. Respondenterna uttrycker här att det i framtiden kan bli aktuellt att använda sig utav en granskning som är anpassad för att passa företagets intressenter. Banker skulle kunna gå in och peka på vissa delar av företagets räkenskaper som behövs granskas, detta för att få den information som krävs för att få en korrekt uppfattning om företagets ekonomiska ställning. Andra exempel på intressenter som kan komma att styra vilken typ av granskning ett företag har behov för är ägare och leverantörer. Ägare vill ha insyn i företaget och är därav måna om att den ekonomiska bild som visas upp genom redovisningen är korrekt, medan leverantörer vill vara säkra på att företaget kan betala för varorna som levereras. Viktigt är att notera att även om revisionsplikten som sådan kan avvecklas så kvarstår det i intressenternas, beroende på deras ställning relativt företagets, makt att även fortsättningsvis ställa krav på revision.

6. Slutsatser

Kapitlet innehåller de slutsatser vi kunnat utläsa av undersökningens resultat samt en sammanhängande diskussion om företagets motiv och alternativ till revision.

6.1 Slutdiskussion

6.1.1 Motiven till frivillig revision

Att Statens offentliga utredning 2008:32 "Avskaffandet av revisionsplikten" har medfört en ganska oväntad vändning på diskussionen om sloandet av revisionsplikten tycks vara självklart. Utredningens gränser är satta till EU-direktivens maxnivåer på 83 mkr i omsättning, 41,5 mkr i balansomslut och upp till 50 anställda. Detta innebär således att det inte längre är fråga om kostnadsbesparingar riktade mot de små aktiebolagen i Sverige utan i realiteten skulle löst räknat ungefär 96 % av de svenska aktiebolagen inte längre omfattas av revisionsplikten.

Utgångspunkten för denna uppsats har varit att försöka ta reda på hur den föreslagna gränsdragningen uppfattas och påverkar företag i det översta segmentet, de företagen med en omsättning mellan 70 – 83 mkr samt understiger två av de tre gränsvärdena.

När det gäller motivbilden för att de undersökta företagen skall behålla revisionen trots ett avskaffande har en rad olika orsaker kommit fram. Både företagsinterna och yttre omständigheter spelar in och det är tydligt att företagen själva inte har hunnit bilda sig en komplett uppfattning om vilka konsekvenser som kan bli gällande. Dagens förfarande med allmän lagstadgad revision är ur respondenternas synvinkel generellt sett ett bra verktyg för att öka tillförlitligheten i företagets externa informationsflöde. Dock så anser respondenterna att omfattningen i den lagstadgade revisionen och de krav som ställs inte står i proportion till den nytta de får för den fortsatta interna driften i företaget. Respondenterna som representerar företagsledningen i de undersökta företagen förmedlar tydligt att en extern kontroll av räkenskaperna bara bekräftar vad de redan vet, att företagets redovisning fungerar i enlighet med den gängse lagstiftningen. Det som dock är tydligt är att företagen främst värdesätter den redovisningsmässiga rådgivning som revisionsprocessen tillför.

Således är det rent principiellt i första hand för de yttre intressenterna samt för ägarna, i de fall dessa inte är direkt involverade i förvaltningen av företaget, som revisionen är värdefull. För ägarnas del har det framkommit att revisionen fungerar som en kontrollmekanism för att försäkra sig om att företagsledningen följer de uppsatta direktiven och för att förebygga att informationsasymmetrin ägare – företagsledning ställer till problem. I de undersökta företagen har det i emellertid varit tydligt att företagsledningen inte anser att revisionsplikten går att motiveras endast utifrån ägarperspektivet. Relationen och tillit mellan ägarna och företagsledningen bedöms av respondenterna vara så pass stark att kostnaden för revisionen inte fyller detta syfte. Då respondenterna ändå anser att revisionen i stort är nödvändig beror följaktligen främst på deras yttre intressenter. Företagen upplever att det, vid ett avskaffande av revisionsplikten, även fortsättningsvis kommer att finnas krav på extern granskning för att upprätthålla goda relationer med externa parter. Det är troligtvis främst för de företag där behovet av utomstående finansiering är stort som kommer påverkas av krav riktade från

kreditgivare. Det ligger i bankernas och långivarnas intresse att minimera den risk som utlåning innebär vilket, enligt en majoritet av respondenterna, kommer att medföra något sorts krav på extern revision. Det råder dock tveksamhet i de undersökta företagen om innehållet i dessa krav kommer vara lika omfattande som dagens lagstadgade krav eller huruvida det ges någon öppning för kostnadsbesparingar. Något som däremot har framgått tydligt är att företagen själva kommer att få stå för merparten av kostnaderna för alternativa granskningsmetoder, exempelvis genom att bankerna tar ut en högre riskpremie.

Vidare så tyder respondenternas oro för att förslaget troligen kommer att medföra ökade problem med skattefiffel och regelöverskridelser att de värdesätter revisionens preventiva funktioner. Rent konkret, utifrån erfarenheter från de övriga EU-länderna, kanske inte förslaget ökar bördan för skatte- och ekobrottsmyndigheterna men logiskt sett anser respondenterna att om möjligheterna till fusk ökar så kommer vi även få se en ökning av mera oseriösa aktörer inom många branscher.

I valet om att använda sig av en frivillig revision tycks storleken på företaget vara en viktig faktor. Företagen i det översta segmentet, de närmast förslagets maxigränser, är av en sådan storlek att revisionskostnaderna inte är särskilt betungande om de ses i relation till omsättningen och balansomslutet. Därtill är de yttre kraven på adekvat information högre på dessa bolag vilket tyder på att den upplevda nyttan av den externa granskningen överskrider kostnaderna. Det vill säga att den nytta företagen får ut av att kunna presentera en reviderad årsredovisning för sina intressenter är högre än de omkostnader revisionen medför. Således verkar det som förslagets huvudsyfte, att minska kostnaderna för de svenska aktiebolagen, inte kommer att få några större effekter för de undersökta företagen då de troligen kommer att välja ha frivillig revision.

6.1.2 Alternativen till den reviderade årsredovisningen

Hur tillförlitligheten i företagens räkenskaper kommer att säkerställas i framtiden är i dagsläget mycket ovisst men ett par troliga substitut har diskuterats i intervjuerna. På EU-nivå pågår ett ständigt arbete att jämna ut förutsättningarna för företagen inom unionsgränserna och minimera regionala skillnader. Därtill finns det en tydlig vilja att särskilja reglerna för stora företag och de övriga, medelstora och små företag. Intentionen är att regelverket och redovisningskraven för den sistnämnda kategorin ska förenklas i den mån det är möjligt och att kostnaderna för de krav som de facto ställs ska minimeras till förmån för företagen.

Om Sverige fortsätter med dagens omfattande revisionsplikt kommer gapet mellan de svenska aktiebolagen och deras europeiska konkurrenter fortsätta att växa. De svenska bolagen är enligt lag tvingade att utföra revision och stå för de medföljande omkostnaderna vilket minskar deras konkurrenskraft gentemot övriga Europa då revisionsplikten inte är verksam utanför de svenska gränserna. Risken för det växande gapet blir ännu mera markant om Sverige väljer att behålla den lagstadgade revisionsplikten för de små och medelstora företaget. Detta beroende på att EU-normerna för redovisning blir allt mera fokuserade på de stora aktiebolagen vilket medför problem vid implementeringen i svensk lagstiftning. Huvudproblematiken är att när en allt komplexare europisk redovisningsstandard inriktad på de stora aktiebolagen möter dagens svenska revisionsplikt kommer effekterna även drabba de små och medelstora svenska företagen. Situationen för dessa blir således ytterligare mer komplicerad och det är tydligt att det svenska förfarandet måste vidareutvecklas för att möta den europeiska konkurrensen.

Vidare så kommer slopandet av revisionsplikten påverka situationen i den svenska revisionsbranschen. En frivillig revision i den föreslagna omfattningen kommer antagligen att innebära att många av de små aktiebolagen väljer att avstå från detta vilket leder till en minskning av arbetstillfällena för revisorerna. Erfarenheterna från avskaffandet i England visar på en högre konkurrensgrad mellan revisorerna och andra redovisningskunniga vilket kan komma att leda till minskade revisionskostnader för företagen.

Dessutom har de undersökta företagen signalerat att en allokering från fullständig revision till en mera intressentanpassad kan vara aktuellt. Eftersom de anser att nyttan av revisionen främst tillfaller de yttre intressenterna och inte tillför särskilt mycket för företagsledningen i sig, bör denna anpassas efter de krav som ställs på det specifika företaget. Att ha en generell revision som är tillämplig på alla typer av företag medför höga kostnader för en kvalitetssäkring av information som inte nödvändigtvis är befogat utifrån det aktuella företagets situation. Att anpassa den externa granskningen efter de krav som faktiskt ställs på det särskilda företaget kan således resultera i revisionsprocessen kan bli mer målinriktad och att onödiga kostnader undviks.

Att kontrollåtgärder för att säkerställa innehållet i redovisningen kommer att krävas är en självklarhet för respondenterna. Tillförlitliga externa informationsflöden är för företagen en nödvändighet för att ens kunna agera på marknader och ett hårt konkurrens klimat medför att även små åtgärder kan medföra konkurrens fördelar. Sett ur detta ljus framlyfter respondenterna vikten av externa certifikat och kvalitetsstämplar som ett ytterst viktigt komplement till den traditionella revisionen. Genom att kunna visa att företaget följer uppställda regler eller standarder inom olika verksamhetsområden visa sitt ansvarstagande. Detta förfarande är en process som bör vara tillämpbar inom redovisningsområdet och således även utgöra ett alternativ till revisionen.

För de undersökta företagen är det tydligt att den enskilt mest värdefulla komponenten i revisionsprocessen är den redovisningsmässiga rådgivningen. Revisorns roll som redovisningsexpert tillför den extra sakkunskap som ekonomiavdelningar oftast är i behov av, speciellt eftersom regelverket hela tiden uppdateras. Företagen kommer, oavsett revisionspliktens varande, vara i behov av en yttre part för utformningen av redovisningen men det är tveksamt om det även fortsättningsvis kommer vara motiverat att anlita en auktoriserad revisor för denna tjänst. Förslaget medför följaktligen att det skapas en öppning för renodlade redovisningsbyråer som ett alternativ till de klassiska revisionsbyråerna.

6.2 Slutsatser

Den här uppsatsen har resulterat i att vi kunnat identifiera en rad olika motiv och alternativ till frivillig revision. Innehållet i förslaget om avskaffandet av revisionsplikten verkar ha kommit som något av en överraskning för de undersökta företagen och det är i detta skede svårt att förutspå den framtida utvecklingen. Företagen är nu i en förberedande fas där de precis börjat diskutera vilka konsekvenser förslaget kan få för respektive företag men trots detta har vi hittat en rad gemensamma tankemönster hos samtliga företagen. Dessa presenteras kortfattat här nedan:

6.2.1 Motiven för frivillig revision

Krav från yttre intressenter:

De yttre intressenternas krav på extern granskning är den enskilt viktigaste faktorn för fortsatt revision.

Ägarnas kontrollbehov:

Revisionen fungerar som en kontrollmekanism för att ägarna ska kunna förvissa sig om att förvaltningen av företaget sker i linje med deras bestämmelser.

Informationsbrist:

Okunskap om detaljerna i förslaget i kombination med ett konservativt förhållningssätt fördröjer en framtida implementering. Därtill har ingen djupare diskussion om förslagets för- och nackdelar förts varken inom företagen eller offentligt.

Tillförlitlighet:

Granskningen höjer företagets trovärdighet gentemot andra aktörer på marknaden. Både företagen och omvärlden får en extra garanti på att rådande lagar efterlevs.

Företagets storlek:

Incentamenten till revision växer i förhållande till företagets storlek. Företag i de övre segmenten är inte lika känsliga för kostnaderna av revisionen och har ett större behov av revision då det ställs högre krav på redovisningen.

6.2.2 Alternativ

Anpassad revision:

Det mest positiva, ur de undersökta företagens synvinkel, är möjligheten att skraddarsy den externa granskningen efter de företagsspecifika krav som finns. Detta medför således att företagen kan effektivisera revisionsprocessen till att bara omfatta de nödvändiga åtgärderna och sålunda förhoppningsvis kunna minimera omkostnaderna.

Rådgivning:

Företagen kommer även i fortsättning vara i behov av den rådgivande funktionen revisorn traditionellt utgjort. Dock så är det inte särskilt viktigt att detta utförs av en auktoriserad revisor utan företagen har en större valmöjlighet att välja andra samarbetspartners inom detta område.

Certifikat och standarder:

Som komplement till extern kontroll ser de undersökta företagen en ökad betydelse för fristående certifikat och standarder. Dessa tillför ytterligare en försäkran om att företagen följer fastställda regler och normer.

6.3 Förslag till fortsatta studier

Ett förslag till vidare studier är att genomföra en kvantitativ studie över hur företag strax under revisionspliktens gränsvärde ställer sig till ett avskaffande av revisionsplikten.

Detta för att få en bredare bild över dessa företags uppfattning om sloandet av revisionsplikten. Vidare skulle det även vara intressant att undersöka och utvärdera olika faktorer efter det att avskaffandet har ägt rum. Bland annat kan man undersöka hur stor del av företagen som väljer bort revisionen, och vilka alternativ till revisionen som dessa företag då använder sig utav. Eventuellt kan också en djupare komparativ studie genomföras där man jämför sloandet av revisionsplikten i olika länder.

Litteraturförteckning

Internet:

FAR Komplet:

www.farkomplett.se

Urvalsstrategier:

<http://infovoice.se/fou/bok/10000061.htm>

Nationalencyklopedin:

www.ne.se

Rapporter:

Statens Offentliga Utredning 2008:32: ”Avskaffande av revisionsplikten för små företag”

Rapport Svenskt Näringsliv, Thorell, P & Norberg, C, 2005, *Revisionsplikten i små aktieföretag*

ECON-rapport Nr 2007-092, *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*

Artiklar:

Balans 2006: *Företagen vill behålla revisionsplikten*, Balans nr 11/2006

Balans nr 2/2007: Aggestam, P, Caroline, 2007, *När revisionsplikten avskaffades i Danmark*

Balans nr 3/2007: Precht, Elisabeth, 2007, *Bra att plikten avskaffas*

Balans nr 10/2007: Halling, Pernilla, 2007, *Revisionsplikten måste bort*

Balans nr 11/2007: *Inte gratis att avskaffa revisionsplikten*

Balans nr 4/2008: Brännström, Dan, 2008, Balans

Publicerade källor:

Belfrage Carlberg, Annika, 2006, *Ekonomihandboken*, Bonnier utbildning.

Bruzelius, L, H.& Skärvad, P-H, 2004, *Integrerad organisationslära*, Lund, studentlitteratur.

Diamant, Adam, 2004, *Revisors oberoende*, Lustus, Uppsala.

FAR Förlag 2006, *Revision en praktisk beskrivning*, FAR Förlag AB, Stockholm

Smith, Dag, 2005, *Redovisningens språk*. Studentlitteratur, Lund.

Timm, Paul, 1994, *Business Research: An Informal Guide*, CA, USA: Course Technology

Verma, Gajendra V, 1998, *Researching Education: Perspectives and Techniques*, London,

GBR: Farmer Press Limited.

Bilaga 1. Intervjumall

1. Vad anser ni vara syftet med revision?
2. Vad har ni för tankar om regeringens förslag till slopad revisionsplikt? Vilka följder tror ni att detta förslag får?
3. Vilken relation har ni till er revisor, och i vilken mån är han inblandad i företagets redovisning?
4. Om ni väljer att avskaffa revisionen, vilka revisionstjänster skulle ni då främst vara i behov av?
5. Anser ni att nyttan med revisionen sammanfaller med kostnaderna?
6. Hur kommer ni som företag att agera om ni får chansen att avskaffa revisionen?
7. Anser ni att företag har för mycket administrativa uppgifter i dagsläget?
8. Kan ni tänka er att samarbeta med oreviderade företag?
9. Vilka alternativ ser ni till revision om den blir frivillig?
10. Vilka anser ni vara fördelarna och nackdelarna med revisionsplikten?